

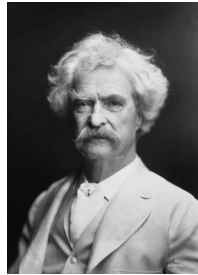

Kamil Lhoták
ilustrace

Mark Twain
Dobrudružství
Toma Sawyera

O knize

„Kouzlo knihy tkví v nedefinovatelném spojení prostoty a básnivosti a přitahuje především mistrovským zpodobením čehosi nevyčísitelného v obrazech všech hlavních nebo jen mihnuvších se postav“; napsal o tomto klasickém díle americké literatury Radoslav Nenaďal. **The Adventures of Tom Sawyer** (1876, **Dobrodružství Toma Sawyera**, č. poprvé asi 1900) je vyprávěním o dětech, které se stalo oblíbenou četbou dětí i dospělých. Teprve ti ocení autorovu charakteristiku chlapeckých hrdinů s jejich nevyčerpatelnou vynalézávostí a energií, občasnou pošetilostí a zbrklostí, směsicí naivity a bystrozraku. K romantiku Sawyerovi, vychovávanému laskavou, ale bigotní tetou, a vykutálenému Finnovi se druží uprchlý otrok Jim a jejich očima čtenář sleduje pro chlapce tak přitažlivou řeku i venkovskou společnost počestných usedlíků a nebezpečných vyvrhelů. Poklidný život maloměsta chlapce ubíjí, proto se snaží rozptýlit nudu všelijakými lumpárnami. Při jednom nočním výletu se stanou svědky vraždy – a dobrodružství může začít.

O autorovi

Mark Twain (*vlastním jménem Samuel Langhorne Clemens*, 30. listopadu 1835, Missouri, Florida – 21. dubna 1910, Redding, Connecticut) byl americký spisovatel a humorista.

Vyrůstal v městě Hannibal v Missouri, které později poskytlo předobraz pro dějiště jeho nejznámějších knih *Dobrodružství Toma Sawyera* a *Dobrodružství Huckleberryho Finna*. Vyučil se tiskařem, pracoval také jako sazeč a přispíval články do novin svého staršího bratra Oriona. V letech 1857–1861 pracoval jako kormidelník na řece Mississippí. Poté se vydal na západ, aby se připojil k Orionovi. V těžbě zlata neuspěl a tak se obrátil k žurnalistice.

Jako novinář napsal humornou povídku *Slavná skákající žába z okresu Calaveras*, která se stala velmi populární a přitáhla k němu pozornost. Dobře přijaty byly také jeho cestopisy. Dosáhl velkých úspěchů jako spisovatel a řečník, jeho vtíp a satira získaly uznání kritiků a kolegů a stal se přítelem mnoha vlivných osobností.

Chyběla mu finanční prozíravost, a ačkoli vydělal knihami a přednáškami hodně peněz, promarnil je v různých podnicích (zejména v projektu Paigeova sázecího stroje) a musel vyhlásit úpadek. S pomocí Henry Huttlestona Rogerse nakonec své finanční problémy překonal. Usilovně pracoval, aby splatil všechny dluhy v plné výši, i když k tomu po vyhlášení úpadku již nebyl nucen.

Mark Twain se narodil čtrnáct dní poté, co se na obloze objevila Halleyova kometa. V roce 1909 řekl: „Přišel jsem na svět s kometou. Za rok se má vrátit a myslím, že s ní opět odejdu. Bylo by to největší zklamání v mém životě, pokud by to tak nebylo.“ Zemřel skutečně během jejího dalšího průletu kolem Země.

(Zdroj: wikipedia)

Bibliografie

- (1867) The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County
- (1869) *Našinci na cestách* (Innocents Abroad), (cestopis)
- (1871) Autobiography and First Romance
- (1872) Roughing It
- (1873) The Gilded Age: A Tale of Today
- (1875) Sketches New and Old (povídky)
- (1876) Old Times on the Mississippi (non-fiction)
- (1876) *Dobrodružství Toma Sawyera* (The Adventures of Tom Sawyer)
- (1877) A True Story and the Recent Carnival of Crime (povídky)
- (1878) Punch, Brothers, Punch! and other Sketches (povídky)
- (1880) A Tramp Abroad (cestopis)
- (1880) 1601: Conversation, as it was by the Social Fireside, in the Time of the Tudors
- (1882) *Princ a chudás* (The Prince and the Pauper)
- (1883) *Život na Mississippi* (Life on the Mississippi), (non-fiction)
- (1884) *Dobrodružství Huckleberryho Finna* (Adventures of Huckleberry Finn)
- (1889) *Yankee z Connecticutu na dvoře krále Artuše* (A Connecticut Yankee in King Arthur's Court)
- (1892) The American Claimant
- (1892) Merry Tales (fiktivní příběhy)
- (1893) *Milionová bankovka a další příběhy* (The £1,000,000 Bank Note and Other New Stories)
- (1894) *Tom Sawyer na cestách* (Tom Sawyer Abroad)
- (1894) Pudd'nhead Wilson
- (1896) *Tom Sawyer detektivem* (Tom Sawyer, Detective)
- (1896) Personal Recollections of Joan of Arc
- (1897) How to Tell a Story and other Essays (eseje)
- (1897) Following the Equator (cestopis)
- (1900) The Man That Corrupted Hadleyburg
- (1901) Edmund Burke on Croker and Tammany (politická satira)
- (1902) A Double Barrelled Detective Story⁴
- (1904) A Dog's Tale
- (1905) King Leopold's Soliloquy (politická satira)

- (1905) The War Prayer
- (1906) The \$30,000 Bequest and Other Stories
- (1906) What Is Man? (esej)
- (1907) Christian Science (non-fiction)
- (1907) A Horse's Tale
- (1907) Is Shakespeare Dead?
- (1909) Captain Stormfield's Visit to Heaven
- (1910) Letters from the Earth (vydáno posmrtně)
- (1916) *Tajemný cizinec* (v roce 1916 byla vydána verze upravená Albertem Painem, v roce 1969 vyšlo kritické vydání podle původních rukopisů)
- (1924) Mark Twain's Autobiography (non-fiction, vydáno posmrtně)

**Mark
Twain**

**Dobrodružství
Toma
Sawyera**

ilustrace
Kamil Lhoták

Mark Twain
Dobrodružství Toma Sawyera

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu nebo v aplikaci. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření, je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce částí nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchovávána v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© František Gel – dědicové c/o DILIA, 1996
Illustrations © Kamil Lhoták – dědicové, 2015
© Carpe diem, 2015

www.carpe.cz
Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-7487-087-3 (pdf)
ISBN 978-80-7487-088-0 (epub)

*Tuto knihu
s láskou
věnuji
své ženě*

AUTOR

PŘEDMLUVA

Většina dobrodružných událostí, zaznamenaných v této knize, se skutečně přihodila; několik jsem jich zažil sám, ostatní zažili jiní chlapci, moji spolužáci. Huck Finn je kreslen podle skutečné předlohy. Tom Sawyer také, jenže nikoliv podle jednoho určitého modelu. Tom Sawyer je kombinací[1] charakteristických[2] znaků tří chlapců, jež jsem znal, a patří tudíž do skupiny staveb ve smíšeném slohu.

Podivné pověry, o nichž se zmiňuji, byly skutečně obecně rozšířeny mezi dětmi a otroky na Západě v době, kdy se tento příběh odehrává – tedy před třiceti čtyřiceti lety.

Ačkoliv moje kniha byla napsána především k pobavení chlapců a děvčat, doufám, že se jí proto nebudou vyhýbat muži ani ženy. Neboť součástí mého plánu bylo osvěžit dospělým v milé paměti, jací kdysi sami byli, jak smýšleli, mysleli a mluvili a do jakých roztodivných věcí se občas pouštěvali.

Hartford 1876

Autor

KAPITOLA 1

„Tome!“

Žádná odpověď.

„Tome!“

Žádná odpověď.

„Kam se ten chlapec jenom mohl podít? Tak, Tome!“

Stará paní si stáhla brýle a rozhlédla se přes ně po pokoji; pak si je nastrčila na čelo a dívala se zpod brýlí. Málokdy nebo nikdy se *skrze* ně nedívala po tak všedním předmětu, jako je chlapec, neboť to byly její parádní brýle, chloubou jejího srdce, a byly na podívanou, nikoliv na dívání – kolečky od sporáku byla by viděla stejně dobře. Stará paní vypadala chvíli bezradně a řekla ne hněvivě, ale přece dost hlasitě, aby to slyšel nábytek: „To nic. Ale počkej, až tě chytím. Já...“

Větu nedokončila, neboť v tu chvíli už byla sehnutá a šťárala smetákem pod postel, a tak potřebovala všechn dech, aby dodala šťouchancům důrazu. Nevyšťárala nic, jenom kočku.

„To svět neviděl, co si ten chlapec dovoluje!“

Šla k otevřeným dveřím, postála v nich a dívala se ven mezi popínavá rajčata a bující durmanový plevel, jež tvořily zahradu. Tom nikde. Pozvedla hlas do výšky vypočtené na daleký donos a zahoukala:

„Tó-ó-ómééé!“

Něco se za ní šustlo a stará paní se obrátila ještě právě včas, aby mohla chytit chlapce za šos kabátu a zarazit jeho útek.

„Tady jsi! Také jsem si mohla vzpomenout na spíž. Cos tam dělal?“

„Nic.“

„Nic? Podívej se na své ruce a podívej se na svá ústa. Od čeho jsou?“

„Já nevím, teto.“

„Ale já vím. Zavařenina to je. Stokrát jsem ti řekla, že s tebe stáhnou kůži, budeš-li mi chodit na zavařeninu. Podej mi rákosku.“

Rákoska se vznášela ve vzduchu – nebezpečí bylo zoufalé.

„Jejda! Za vámi, tetičko, za vámi!“

Stará paní se otočila jako na obrtlíku, shrnula si sukně ohrožené neznámým nebezpečím a chlapec se dal na útěk, vyšplhal se na vysoký plot a zmizel za ním. Jeho teta Polly překvapením na chvílečku ustrnula a pak propukla ve shovívavý smích.

„Vem ho nešť! Cožpak se jakživa ničemu nenaučím? Už se mně navyváděl tolik kousků, že bych si na něho opravdu mohla dávat lepší pozor! Ale staré hlupačisko je nejhorší hlupačisko. A starého psa novým kouskům nenaučíš, jak se říká. Ale ty má svatá dobroto, on ty svoje triky nikdy dvakrát neopakuje, a jak má člověk vědět, co vyvede zas nového? Vypadá to, jako by přesně věděl, jak dlouho mě může trápit, než se dopálím, a ví, že muže-li mě minutku zabavit nebo dokáže-li mě rozesmát, že ho pak už nemůžu ani plácnout. Pámbůh ví, že vůči chlapci nekonám svoji povinnost, a to je svatá pravda. Kdo zdržuje metlu svou, nenávidí syna svého[3], jak říká Písmo. Vrším hříchů a odplatu na nás oba, dobře to vím. Je plný Belzebuba[4], ale ty má svatá dobroto, je to nebožky mé vlastní sestry chlapec, chudinka malinká, a já jaksi nemám srdce ho bít. Po každé, když mu něco nechám projít, svědomí mě tolik hryže, a po každé, když ho plácnu, mé staré ubohé srdce málem puká. Inu inu, člověk narozený z ženy jest krátkého věku a plný lopotování[5], jak praví Písmo, a už to takové bude. Dnes odpoledne jistě půjde za školu a mně nezbude, než abych ho za trest nechala zítra pracovat. Je to ukrutné, nutit ho, aby pracoval v sobotu, když všichni hoši mají volno[6], ale Tom nenávidí práci víc než všechno na světě a já prostě musím vůči němu konat svou povinnost, sice budu zkázou toho dítěte.“

Tom ovšem za školu šel a měl se náramně dobře. Domů přišel taktak včas, aby mohl pomoci Jimovi – černošskému chlapci – nařezat na zítřek dříví a naštipat před večeří třísky – totiž, přišel včas, aby měl ještě kdy vypovědět Jimovi svá dobrodružství, zatímco černošek konal tři čtvrtiny práce. Tomův mladší bratr (přesněji řečeno nevlastní bratr) Sid byl se svým úkolem (sbíráním třisek) již hotov, neboť to byl hoch tichý, bez dobrodružných a darebných spádů: Zatímco Tom jedl večeří a v příhodných chvílích kradl cukr, kladla mu teta Polly otázky lstivé a velmi zákeřné, neboť na Toma líčila a chtěla ho chytit do tenat[7] zhoubných přiznání. Jako mnoho

jiných prostých duší lichotila si i teta Polly sebeklamným přesvědčením, že má mimořádné nadání pro úskočnou a tajuplnou diplomacii[8], a libovala si v nejprůhlednějších léčkách, jež pak považovala za vrcholné výkony a zázraky nejničemnější rafinovanosti[9]. Povídá: „Bylo notně teplo ve škole, Tome, vid’?“

„Ano, prosím.“

„Bylo hrozné teplo, vid’?“

„Ano, prosím.“

„Nechtělo se ti jít se koupat, Tome?“

V Tomovi trošinku hrklo – nemilé podezření mu problesklo hlavou.

Podíval se pátravě na tetu Polly, ale její tvář mu nic nepověděla. Proto řekl:

„Ne, prosím – totiž ani ne moc.“

Stará paní vztáhla ruku, sáhla na Tomovu košili a řekla:

„Ale nejsi ani moc uhřátý.“

Blažilo ji vědomí, že zjistila, že košile je suchá, aniž kdo věděl, že právě toto zjištění bylo účelem manévru. Netušila arci, že Tom už přece jen vystihl, odkud vítr vane. Proto také sáhl k bezpečnostnímu opatření proti případnému dalšímu tetinu tahu.

„Některí z nás jsme si pumpovali vodu na hlavu – mám ji ještě mokrou. Vidiš?“

Tetu Polly zamrzelo, že přehlédla tento detail[10] nepřímého důkazu a že se jí tah nepovedl. Potom ji osvitilo nové vnuknutí:

„Tome, když jste si pumpovali vodu na hlavu, nemusel sis rozpárat límec, který jsem ti přišila? Rozepni kabát!“

Stín znepokojení z Tomovy tváře zmizel. Rozepjal kazajku. Límec byl bezpečně přišitý.

„I k šlaku! No tak zmiz! Já jen chtěla vidět, zda jsi nebyl za školou a zda ses nešel koupat. Ale to nic. Popálené dítko se ohně bojí, jak se říká. Jsi lepší, než si člověk myslí. *Tentokrát.*“

Zpola se mrzela, že její prohnanost neuspěla, zpola se radovala, že Tom alespoň jednou nějakým řízením náhody byl hodný chlapec.

Ale Sidney řekl:

„Tak se mi všechno zdá, že jste jeho límec sešila bílou nití. Ale teď je sešitý černou.“

„Ovšem že jsem ho sešita bílou nití! Tome!“

Leč Tom nečekal na další vývoj události. Když mizel dveřmi, ještě řekl:

„Sidáčku, tohle ti osladím.“

V bezpečí Tom kriticky prohlédl dvě jehly, zabodnuté pod klopou kabátu a – omotané nitěmi. Kolem jedné byla nit bílá, kolem druhé černá. Řekl:

„Jakživa by si toho nebyla všimla, nebýt Sida. Kat aby to spral! Jednou šije bílou nití, podruhé černou. Kryndypindy, proč se nedrží jedné barvy – kdo se v tom má vyznat? Ale se Sidem si to vyřídím, na to může dát krk. Já ho naučím!“

Tom nebyl vzorným košíčkem městyse. Ale vzorného hošíčka velmi dobře znal – a nenáviděl.

Do dvou minut nebo ještě rychleji na všechny své starosti zapomněl. Ne proto, že by jeho starosti byly třeba jen o poznání méně těžké nebo méně trpké, než jsou muži starosti muže, ale proto, že nad starostmi nabyt vrchu a starosti z jeho mysli vypudil mocný nový zájem – stejně jako muž zapomene na své neštěstí ve vzruchu nových podnikání. Novým Tomovým zájmem byla cenná novinka v oboru hvízdání, kterou získal od kteréhosi černocha, a už se nemohl dočkat, až ji bude moci cvičit v nerušeném ústraní. Bylo to zvláštní, jakoby ptačí švitoření, jakési trylkování způsobené tím, že se při hvízdání melodie jazyk v krátkých přestávkách dotýká patra. Čtenář si patrně vzpomene, jak se to dělá, byl-li kdy chlapcem. Pílí a úsilím Tom záhy přišel věci na kloub a kráčel ulicí a ústy plnými harmonie[11] a s duší plnou radosti. Bylo mu, jak asi je hvězdáři, když objevil novou oběžnici – leč pokud jde o sílu, hloubku a čirost radosti, byla převaha na straně chlapce, nikoliv na straně hvězdáře.

Letní večery byly dlouhé. Ještě nebyla tma. A najednou Tom přestal hvízdát. Zhlédl cizince – hocha o poznání většího, než byl sám. Přespolní – bez ohledu na věk a pohlaví – představoval v zapadlém městysi Saint Petersburgu mocnou pozoruhodnost. A tento chlapec byl kromě toho ještě dobře oblečený – dobře oblečený ve všední den. Bylo to prostě ohromující. Jeho čepice byla titěrná věčička, jeho upjatý kabát z modrého sukna byl nový a švihácký a totéž platilo o jeho dlouhých kalhotách. Měl boty, ačkoliv přece byl teprve

pátek. Měl dokonce i vázanku uvázanou z křiklavé stuhy. Cizí hoch vyzářoval velkoměstskou atmosféru[12], jež se zažírala do Tomových útrob. Čím déle Tom civěl na tento skvoucí zázrak, tím více ohrnoval nos nad takovým hejskovstvím a tím omšelejší mu připadala vlastní výstroj. Žádný z chlapců nepromluvil. Pohnul-li se jeden, pohnul se i druhý – ale jenom stranou, bočně v kruhu. Po celou dobu jeden nespustil oko s druhého a po celou dobu byli k sobě obráceni tváří v tvář. Konečně řekl Tom:

„Že bych tě přepral!“

„Povídali, že mu hráli.“

„Přepral bych tě.“

„Nepřepral bys mě.“

„Přepral.“

„Nepřepral.“

„Přepral.“

„A že ne.“

„A že jo!“

„A že ne!“

Tisnivá odmlka. Potom řekl Tom:

„Jak se jmenuješ?“

„Do toho ti nic není.“

„Když budu chtít, tak mi do toho *bude!*“

„Tak proč nechceš?“

„Jestli ještě řekneš popel, tak...“

„Popel, popel, popel! No a?“

„Ty si myslíš, bůhvíjak nejsi chytrý, vid’?“ Já bych si mohl dát jednu ruku uvázat na záda a druhou bych tě mohl zmydlit, kdybych chtěl.“

„Tak proč to neuděláš? Pořád jenom *říkáš*, že bys mohl.“

„Když si budeš se mnou zahrávat, tak to udělám.“

„Takových už jsem viděl – ó já.“

„Ty chytráku, ty si myslíš, kdovíco nejsi, vid’? To je ale čepice, co máš na hlavě!“

„Když se ti nelíbí, tak se na ni nedívej! O co, že mi ji neshodiš? Kdo to zkusí, ten si to vypije.“

„Jsi lhář!“

„A ty ještě větší!“

„Pereš se jenom hubou, ale jinak si netroufáš.“

„Ztrat' se odsud!“

„Povídám ti, nehraj si se mnou, nebo popadnu kámen a omlátím ti ho o hlavu.“

„Povídali, že mu hráli.“

„Uvidíš, že to udělám.“

„Tak proč to *neuděláš*? Proč jenom pořád *říkáš*, že to uděláš? Neuděláš to, protože máš strach.“

„Nemám strach.“

„Máš.“

„Nemám.“

„Máš.“

Další přestávka, další upřené pohledy, další boční kroužení jednoho kolem druhého. Teď stojí rameno proti rameni.

Tom řekl:

„Jdi odsud!“

„Co bych chodil! Jdi ty!“

„Nepůjdu.“

„*Já* taky ne.“

Tak tu oba stáli, rozkročmo, rameny proti sobě, a strkali se vši silou a civěli nenávistně jeden na druhého. Ale žádný z nich druhým nepohnul. Když už byli oba námahou uhřátí a rudí, oba opatrně přestali strkat a Tom řekl:

„Jsi zbabělec a štěně. Povím to na tebe svému velkému bratrovi. Ten tě může zmlátit malíčkem a já mu taky řeknu, aby to udělal.“

„Nevidáno! Já mám ještě většího bratra a ten je tak silný, že by mohl tvého bratra hodit tuhle přes plot.“ (Oba bratři byli výplody obrazotvornosti.)

„To je lež.“

„Kdo nevěří, ať tam běží.“

Tom udělal palcem nohy rýhu do prachu a řekl:

„Jestli přelezeš tuhle čáru, tak tě zmažu, že nebudeš vědět, čím jsi. A nehraj si se mnou!“

Nový chlapec čáru okamžitě překročil a řekl:

„Řekl jsi, že to uděláš – tak teď ukaž.“

„Necpi se na mě – a dej si pozor.“

„Řekl jsi, co uděláš – tak proč to neuděláš?“

„U všech všudy! Za dva krejčary to *udělám*.“

Nový hoch sáhl do kapsy, vytáhl dva měďáky a výsměšně je Tomovi podával.

Tom praštil do ruky a měďáky spadly.

V mžiku se oba hoši váleli a zmítali v prachu, zaklesnutí do sebe jako kocouři. Chvíli, snad minutu, jeden druhému škubal a rval vlasy a šaty, jeden druhého škrábal a bil do nosu, a hoši se pokrývali špínou a slávou. Poznenáhlu se splet ztvárnila a z mlhy bitevní vřavy se vynořil Tom. Seděl rozkročmo na novém chlapci a bušil do něho pěstmi.

„Křikni dost!“ řekl Tom.

Chlapec však sebou jenom zmítal a snažil se vyprostit. Brečel – hlavně vzteky.

„Křikni dost!“ – a bušení pokračovalo.

Konečně cizinec ze sebe vypravil dušené „dost!“ Tom ho nechal vstát a řekl: „Po druhé budeš chytřejší. Dáš si lepší pozor, s kým si něco začínáš.“

Nový chlapec odcházel. Cestou si oprašoval šaty, vzlykal, popotahoval a občas se díval zpátky, při čemž potřásal hlavou a vyhrožoval Tomovi, co mu všechno udělá, „až ho nachytá po druhé“. Tom to kvitoval posměšky. Opouštěl bojiště v povznesené náladě; sotva byl obrácen zády, popadl nový hoch kámen, hodil jím, zasáhl Toma mezi lopatky a pak se otočil a uháněl jako jelen. Tom pronásledoval zákeřníka až domů a tak zjistil, kde bydlí. Oblehl a chvíli obléhal bránu, vyzýváje nepřítele, aby vylezl ven, nepřítel však se na něho jenom šklebil oknem a odmítal vyjít. Potom se objevila nepřítelova matka, nazvala Toma zlým, zpuštěným a sprostým dítětem a kázala mu odejít. Tak odešel; ale řekl, že si „svatosvatě“ na toho chlapečka „posvítí“.

Domů se dostal velmi pozdě večer, a když opatrně vlezl oknem do své světnice, zjistil, že padl do leče v podobě své tety; když teta spatřila stav jeho šatů, její odhodlání změnit sobotní volno v zajištění nucenou práci nabylo pevnosti skály.

KAPITOLA 2

Sobotní jitro nadešlo a celý letní svět zářil svěžestí a kypěl životem. Lidská srdce byla plna zpěvu; a bylo-li srdce mladé, píseň přetékala přes rty. Radost byla na každé tváři a pružnost v každém kroku. Rohovníky[13] byly v plném květu a jejich vůně sytila vzduch.

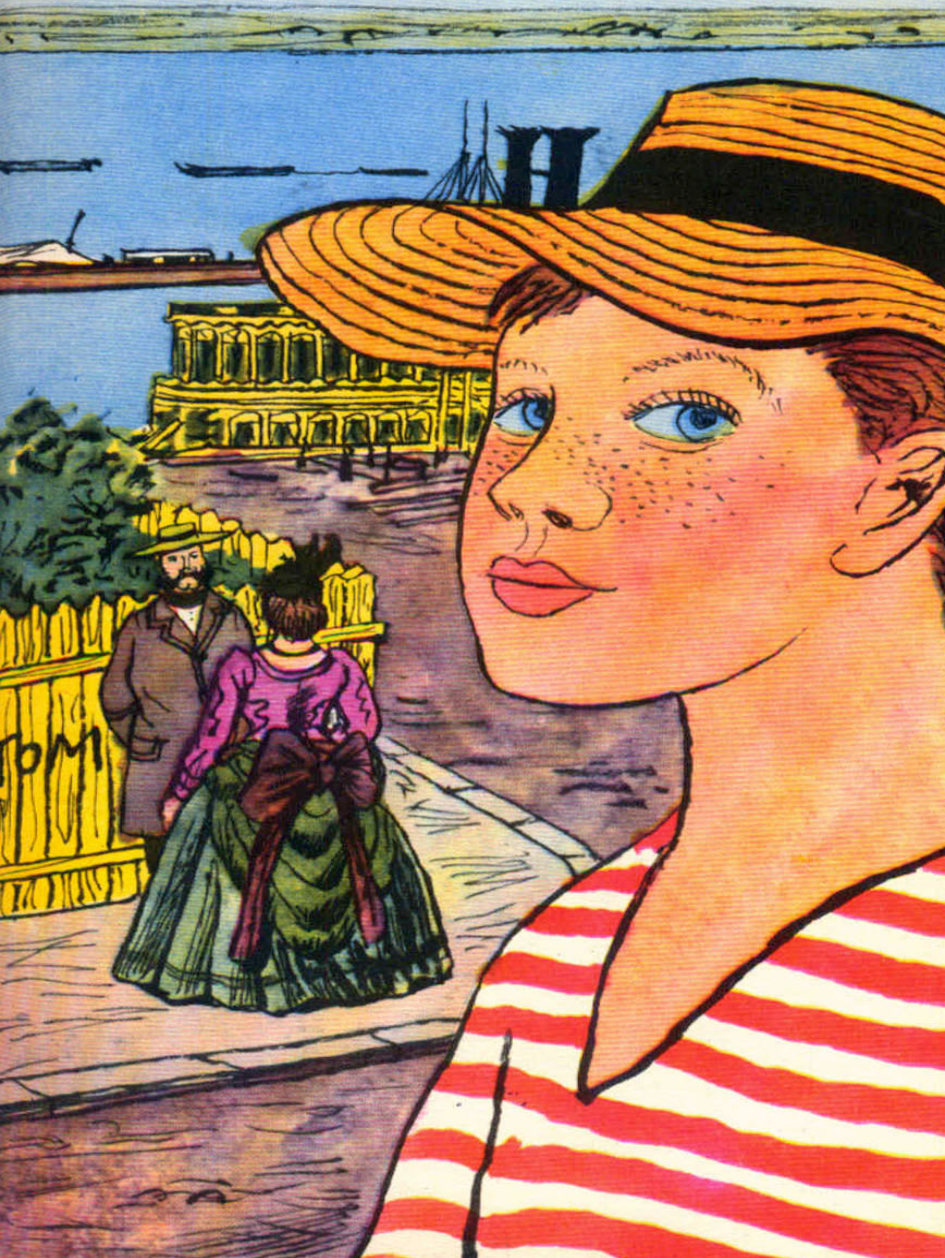
Vrch Cardiff Hill – za městysem a nad ním – se zelenal vegetací[14]. Byl právě dost vzdálený, aby budil dojem Kýžené země, snivé, pokojné, vábivé.

Tom se objevil na chodníku s putnou vápna a se štětkou na dlouhé násadě. Změřil pohledem plot a radost vyprchala ze světa a hluboká trudnomyslnost se snesla na jeho duši. Bezmála třicet metrů solidního prkenného plotu, vysokého přes půl třetího metru. Život byl najednou pustý a prázdný a bytí nesnesitelné břímě. S povzdechem namočil štětku a přešel jí nejvyšší prkno; opakoval postup; opakoval ho znova; srovnal bezvýznamný nabílený proužek s nedozírnou pevninou nenabíleného plotu a malátně usedl na bednu. Jim s plechovým vědrem v ruce vyhopsal z branky, zpívaje si „Děvčátko z Buffalo“. Jít pro vodu k obecní pumpě byla dříve v Tomových očích vždy práce odporná; teď mu to najednou tak nepřipadalo. Vzpomněl si, že u pumpy je vždycky parta. Chlapci a děvčata – bílé, hnědé a černé děti – tam postávali a zatímco čekali, až na ně dojde, odpočívali, vyměňovali hranička, hádali se, prali se nebo vyváděli nějaká alotria[15]. A pak si Tom vzpomněl, že – ačkoliv pumpa je jenom nějakých dvě stě padesát kroků od domu – Jim se s vodou nevracel nikdy dřív než za hodinu, a to ještě pro něho zpravidla musel někdo doskočit. Tom řekl: „Povídám, Jime, přinesu vodu a ty zatím trochu natírej.“

Jim potřásl hlavou a řekl:

„Nemůžu, pane Tom. Stará paní mi řekla, abych skočil pro vodu a abych se nikde nezastavoval a s nikým se nebavil. A ještě řekla, že pan Tom asi bude po mně chtít, abych bílil, s tak mi zvlášť nakázala, abych si hleděl svého, a řekla, že se *sama* postará, aby se bílilo.“

„Na to nic nedej, Jime. Ona má vždycky takové řeči. Dej sem to vědro – za minutku budu zpátky a ona se to vůbec nedozví.“

„Já si netroufám, pane Tom. Stará paní by mi utrhla hlavu – určitě by to udělala.“

„Teta! Ta přece nikomu nic neudělá, nejdvůž člověka ťukne náprstkem do hlavy – a to je přece pro legraci. Hrozně mluví, ale mluvení nebolí – nebolí to, dokud nepláče. Jíme, dám ti kuličku. Dám ti velkou bílou kuličku!“

Jim začal kolísat.

„Velkou bílou kuličku, Jíme! A je to nádherná mramorová kulička.“

„Jejda, to je krásná kulička, jen co je pravda. Ale, pane Tom, já se hrozně bojím, stará paní...“

„A kromě toho, chceš-li, ukážu ti svůj bolavý palec.“

Jim byl jen člověk – návnada byla pro něho příliš silná. Postavil vědro, vzal kuličku a se soustředěným zájmem se sklonil nad palec nohy, zatímco Tom odmotával obvaz. V příští minutě Jim pelášil dolů ulicí s vědrem v ruce a s brněním v zádi, Tom energicky bílil a teta Polly opouštěla pole s bačkorou v ruce a s vítězoslavným výrazem v oku.

Leč Tomova energie nebyla trvanlivá. Začal přemýšlet o zábavném programu, který si na dnešek sestavil, a jeho utrpení se násobilo. Věděl, že za chvíli se tudy začnou trousit svobodní, neujařmení hoši, ubírající se na všelijaké slastné výpravy, a že si ho pro tu nucenou práci budou ukrutně dobírat; a už ta pouhá představa ho páčila jako oheň. Vytáhl z kapes všechny své pozemské statky a jal se je prohlížet. Byly to kousky hraček, kuličky a všelijaké trety; mělo to směnnou hodnotu, jež by snad mohla získat výměnou jinou práci, ale nebylo toho zdaleka dost, aby za to koupil třeba jen půl hodiny ryzí, opravdové svobody. Tom tedy vrátil své skrovné prostředky do kapsy a vzdal se plánu koupit si chlapce. A v této temné, beznadějně chvíli ho osvítil blesk vnuknutí! Opravdový blesk opravdového vnuknutí. Chopil se štětky a začal klidně pracovat. Za několik okamžiků se objevil v dohledu Ben Rogers – právě a zrovna chlapec, jehož posměchu se nejdvůž obával. Ben se pohyboval rytmem krok-sun-hop což samo o sobě bylo důkazem, že jeho srdce je lehké a očekávání veliká. Jedl jablko a vydával dlouhé, melodické[16] houkání, střídané v intervalech[17] hlubokým dingdong-dong,

ding-dong-dong, neboť představoval parník. Když připlul blíže, zpomalil rychlost, zarejdoval doprostřed ulice, naklonil se hluboko doprava a majestátně opsal okázalý, parádní oblouk – neboť představoval parolod' „Velké Missouri[18]“ a musel brát ohled na to, že má ponor dva metry osmdesát. Byl lodí, kapitánem a signálním zvonek zároveň, a musel si proto představovat, že stojí na své vlastní horní palubě, dává rozkazy a sám je provádí.

„Strojovno – stroje staví Cingi-ling-ling! Lod' ještě setrvačností kousek popojela a pak se málem zastavila a Ben Rogers se pomalu blížil k chodníku. „Strojovno – zpáteční páru! Cingi-ling-ling!“ Jeho paže se narovnaly podle těla a ztuhly. „Pravý stroj zpět! Cing-i-ling-ling! Šššš-š-š-úúú! ŠŠŠ!“ Jeho pravice opisovala velkolepé kruhy, neboť představovala dvanáctimetrové koleso. „Levý stroj – zpět! Ging-i-ling-ling! Šššš-š-ššš-úúú-šúú!“ Levice začala opisovat kruhy.

„Pravý stroj – stát! Cing-i-ling-ling! Levý stroj – stát! Pravý stroj – malá rychlost vpřed – stát! Kormidlo – zvolna přitočit! Cing-i-ling-ling! ŠŠŠ-čk-čk! Vyhod'te hlavní lano! Zčerstva! Zčerstva! Sem s tím bočním lanem – co tam s ním děláte? Hod'te smyčku kolem toho pařezu! Připravít výsuvný můstek – dobrá! Pane kapitáne, stroje zastaveny. Cing-i-ling-ling!“

„Št! Š-t-Št!“ (Zkoušení pojistných záklopek.)

Tom bílil dál, nevšímaje si parníku. Ben chvíli vyjeveně, koukal a pak řekl:

„Hej, ty! Jsi v bryndě, vid'?“

Žádná odpověď. Tom zkoumavě, okem umělce, zíral na stopy posledního máchnutí štětce, znovu jemně přiložil štětku a díval se kriticky jako předtím. Ben si stoupl vedle něho. Tomovi se při pohledu na jablko sbíhaly sliny v ústech, ale vytrval při práci. Ben řekl:

„Povídám, musíš makat, vid'?“

„Ale, heleďme, Ben! Ani jsem tě neviděl.“

„Jářku, jdu se koupat. Já se jdu koupat. Nešel bys taky? Ale ovšem, ty raději pracuješ, že ano? To se ví.“

Tom se chvíli na něho díval a pak řekl: „Čemu říkáš práce?“

„No, copak *tohle* není práce?“

Tom se dal znovu do bílení a nedbale prohodil: